

Marta Bargiel

Francuski do przejścia

15

Spacer pierwszy, czyli
ZACZYNAJ OD BONJOUR →

33

Spacer drugi, czyli
KIM JESTEŚ? →

65

Spacer trzeci, czyli
POZNAJ MIASTO →

91

← Spacer czwarty, czyli
ZJEDZ COŚ

131

← Spacer piąty, czyli
PEŁNA KULTURA

Spacer szósty, czyli
ZNAJDŹ SWÓJ STYL

163

Spacer siódmy, czyli
DBAJ O SIEBIE

195

Spacer ósmy, czyli
NA ŁONIE NATURY

225

259

Spacer dziewiąty, czyli
ZALOGUJ SIĘ →

Spacer dziesiąty, czyli
CZAS WRACAĆ

295

Słowem wstępu

Trzymasz w rękach „Francuski do przejścia” – książkę, z którą **poznasz francuskie słownictwo** i nauczysz się go **używać**. Po to, aby po ścieżkach języka przechadzać się lekko i z przyjemnością.

Nauka słówek w języku obcym to wspaniałe i jednocześnie przerażające wyzwanie.

Wspaniałe, bo nie zbierasz po prostu kolekcji pojedynczych wyrazów, ale zyskujesz **potężne narzędzie**. Jeśli szukam w sklepie mąki, to choć potrafię ułożyć śliczne, koronkowe, cudownie poprawne i długie zdanie: *Excusez-moi, madame, je voudrais bien vous demander si vous savez où je peux trouver...* („Przepraszam panią, chciałabym zapytać, czy wie pani, gdzie znajdę...”), ale nie wiem, że „mąka” to *la farine*, całe moje mozolnie składane pytanie **na nic**. I podczas gdy dążenie do poprawnego wystawiania się za pomocą dobrej składni powinno stanowić cel nauki języka, to ostatecznie, używając pojedynczych słów: *hier* („wczoraj”), *amis* („przyjaciele”), *danser* („tańczyć”) i *discothèque* („dyskoteka”), też wyjaśnię mojemu rozmówcy, dlaczego dzisiaj ledwo chodzę.

Słowa mają moc!

A co w ich nauce takiego **przerażającego**? Zwłaszcza na początku językowej drogi po prostu **nie wiadomo, skąd** te słówka brać. Teoretycznie – ze słownika, ale gdyby posiadanie go w domowej bibliotece gwarantowało językowy sukces, każdy z nas byłby poliglotą. Słownik sprawdzi się, kiedy w Twoim zdaniu zabraknie konkretnego wyrazu, zechcesz sprawdzić przyimek, z którym łączy się dane słowo (gdy chodzi o czasownik), albo jak wygląda liczba mnoga (jeśli mowa o rzeczowniku). Ale to nie słownik pod pachą zagwarantuje Ci sprawne zamówienie obiadu w restauracji czy miłą wymianę zdań na temat seriali, które coraz mocniej konkurują z kinem.

Słowa to **temat-rzeka**. Przygotowując materiał do nauki, trzeba przeprowadzić pewną **selekcję**. Nie wszystkie słówka są potrzebne na tym etapie pracy z językiem, na którym właśnie jesteś. Bo choć można czerpać pewnego rodzaju satysfakcję z wiedzy, że czasownik *aquérir* znaczy „nabywać”, to do codziennego funkcjonowania naprawdę wystarczy *acheter* – „kupować”. Wybór słów do nauki to jednak zadanie równie łatwe co ograniczenie się do małej torebki karmelków w sklepie, w którym cukierki piętrzą się w wysokich pod sam sufit słojach. Łatwo ulec złudzeniu, że wszystkie są potrzebne, i w efekcie utonąć pod ich nadmiarem. Pozostaje pytanie: jaką metodą uczyć się słówek?

Lubimy **listy** – są uporządkowane, bezpieczne i łatwo dzięki nim sprawdzić, czy zapamiętało się, że *avion* to „samolot”, *vélo* – „rower”, a *trotinette* – „hulajnoga”.

Podobnie jest z **mapami myśli**, kiedy słowa są uporządkowane wokół jakiegoś tematu, tworzą odnogi i schematy. To niezwykle pomocna metoda, dobra do powtórek materiału, ale to znów metoda „szkieletowa” – dostajesz **rusztowanie**, a nie wygodny dom. Opieranie nauki na kolumnie lub kole słówek to niezawodna recepta na językowy sukces, jeśli przez sukces rozumiesz... **zaliczenie kartkówki w szkole**. Sprzedawca w sklepie z ubraniami nie będzie oczekiwał od Ciebie wyrecytowania łańcuszka słówek z tematu „moda”, tylko użycia ich w prostym

zdaniu. I właśnie w tym widzę największe wyzwanie, przed jakim stajemy, chcąc nauczyć się francuskiego słownictwa. **To kontekst jest najważniejszy.**

Bo „słówko” to nie tylko wyraz, który tłumaczymy jeden do jednego. To też cały jego *entourage* („otoczenie”).

Jeśli jest rzeczownikiem, to jakiego rodzaju? Jaki rodzajnik (czyli to „mę” *un, une, le* albo *la*) mu towarzyszy? A może rodzajnika przy nim nie ma? *La peur* to „strach”, ale we frazie „boję się” (*j’ai peur*) rodzajnik *la* znika. Dlaczego?

Jeśli słowo jest czasownikiem, to jaką ma końcówkę? Czy ma dopełnienie, czyli czy coś za nim stoi? Czy dane słowa połączy przyimek *à*, przyimek *de*, czy przyimka tam w ogóle nie będzie? Ta informacja jest niezbędna, żeby sprawnie posługiwać się zaimkami będącymi solą zdań języka francuskiego. Zaimek to na przykład *en* w *j’en ai besoin* („potrzebuję tego”) albo *leur* w *je leur en veux* („mam im to za złe”).

Do jakiego rejestru językowego należy wypowiedziane przeze mnie słowo? Czy mogę powiedzieć szefowi: *Je vais péter un câble* (dosłownie: „rozwalę kabel”), kiedy puszcza mi nerwy? I odwrotnie: czy jest jakaś lżejsza alternatywa dla słowa *voiture* („samochód”), jeśli komentuję z kumplem bryki stojące na parkingu?

Dobrze wiedzieć, że *où* oznacza „gdzie”. Ale używamy go też w wyrażeniu *d’où* („skąd”), we frazie *par où* („którędy”) i w wyrażeniu *au cas où* („w razie czego”). Ograniczając się do formatu „słówko – tłumaczenie”, odbieramy sobie szansę na językową płynność. Drogę do niej buduje się nie z pojedynczych klocków, ale z wielu klockowych **mikrozbiorów**. Zwłaszcza we francuskim, w którym jakieś słowo, jak chociażby *eau* („woda”), może ograniczać się do jednego, jednego dźwięku.

Bez tej wiedzy nauka będzie **odtwórcza, nie twórcza**, a Ty – zamiast cieszyć się lekkością w rozmowie w języku obcym – będziesz tkwić w dybach tabelki ze słówkami.

Być może te techniczne aspekty słów są mało *sexy*, ale to właśnie one decydują o tym, czy Twój rozmówca **zrozumie**, co mówisz.

To właśnie zwracanie uwagi na te detale może sprawić, że palec rekrutera wyląduje na Twoim CV, bo **świetnie** wypadniesz na rozmowie o pracę.

To na tym poziomie toczy się gra o to, by Francuzi przestali przechodzić w rozmowie na angielski, a zaczęli... **komplementować Twój francuski**.

To te niuanse sprawiają, że zaczniesz – najpierw powoli, potem z większą śmiałością, a wreszcie zupełnie **naturalnie – rozmawiać** po francusku ze swoją drugą połówką.

To wreszcie te elementy pomogą Ci czerpać dziecięcą radość z **odkrywania świata po francusku** i przygotowują Cię na niezapomniane podróże do kraju bagietki i serów.

Spacer pierwszy, czyli **zaczynaj** **od bonjour**

Un, deux, trois, quatre !

Jessica Paré, Zou Bisou Bisou

Je m'baladais sur l'avenue

Le cœur ouvert à l'inconnu

J'avais envie de **dire bonjour** à n'importe qui

Joe Dassin, Les Champs-Élysées

Pour toi, ça **commence** aujourd'hui

Patrick Fiori, Tout commence aujourd'hui

Tous, tous les **mots** sont dérisoires

On se regarde sans se voir

Et tout c'qu'on en retient

C'est **bonjour, au revoir**

Joyce Jonathan, Bonjour, au revoir

Qui dit « amour » **dit** « les gosses »

Dit « toujours » et **dit** « divorce »

Stromae, Alors on danse

Jeden, dwa, trzy, cztery!

Przechadzałem się aleją

Z sercem otwartym na **nieznane**

Miałem ochotę **witać się** z każdym

Dla ciebie to **zaczyna się** dziś

Wszystkie, wszystkie **słowa** są złudne

Patrzymy na siebie, nie widząc się

I wszystko, co zapamiętujemy

To „**dzień dobry**”, „**do widzenia**”

Kto mówi „miłość”, **mówi** „dzieciaki”

Mówi „zawsze” i **mówi** „rozwód”

Salut, bonjour ! („Cześć, dzień dobry!”)

Przed Tobą pierwsza lekcja fran... Wróć! Pierwszy francuski spacer. Szczerze? Trochę Ci zazdroszczę. Ten pierwszy wypad do Francji to takie doświadczenie w życiu, które trudno porównać z czymkolwiek innym. Wartki język, który otacza Cię z każdej strony. Nowe zapachy i smaki. Pierwsze rozmowy. To jak odkrywanie nowego świata. Świata, do którego przeniesiesz się dzięki tej książce!

Na rozgrzewkę, zanim jeszcze wyjdiesz z metra na tętniącą życiem ulicę, szybki quiz z czterech pytań.

<p>1. Które francuskie powitanie składa się dosłownie ze słów „dobry” i „dzień”?</p> <p>a. <i>Salut!</i>*
b. <i>Bonjour!</i>
c. <i>Coucou!</i></p> | <p>2. Którym zwrotem Francuzi życzą sobie „smacznego”?</p> <p>a. <i>Bonbon!</i>
b. <i>Bon appétit!</i>
c. <i>Bon courage!</i></p> | <p>3. Nazwa tych popularnych czekoladek to francuskie słowo „dziękuję”. O które słodczyce chodzi?</p> <p>a. <i>Mon chéri</i>
b. <i>Raffaello</i>
c. <i>Merci</i></p> | <p>4. Kiedy zaczynamy liczyć po francusku, mówimy...</p> <p>a. <i>uno, dos, tres</i>
b. <i>un, deux, trois</i>
c. <i>uno, due, tre</i></p> |
|---|--|---|---|

* Zapamiętaj: przed wykrzyknikiem i innymi znakami interpunkcyjnymi złożonymi z dwóch elementów Francuzi stawiają spację.

Tak jak pojedyncze kroki są ważne dla całości spaceru, tak pojedyncze słowa są ważne dla nauki języka. W języku mówionym najbardziej przydają nam się jednak całe zdania. Spójrz zatem na te, które dla Ciebie przygotowałam.

Bienvenue en France! – Witaj we Francji!

Qui dit « la France » dit « les baguettes » et « les croissants », n'est-ce pas? – Kto mówi „Francja”, mówi „bagietki” i „rogaliki”, prawda?

Mais la France, c'est surtout la joie de vivre et une culture unique. – Ale Francja to przede wszystkim radość życia i wyjątkowa kultura.

Sans oublier une gastronomie magnifique et les beaux-arts. – Nie zapominając o wspaniałej gastronomii i sztukach pięknych.

Et toi, qu'est-ce qui te vient à l'esprit quand tu penses à la France? – A co tobie przychodzi do głowy, kiedy myślisz o Francji?

Czy w tych zdaniach są jakieś słowa, które rozpoznajesz? Wyrazy, które wyglądają znajomo? Jestem pewna, że przynajmniej kilka dopiszesz na kartce tego *calepin* („notatnika”). Ja już zaczęłam:

France - Francja

Schodami pod napisem **sortie** („wyjście”) wspinasz się na powierzchnię. Słychać przejeżdżające **SAMU** („pogotowie”), postukiwanie filiżanek o ceramiczne spodki **dans le café du coin** („w kawiarni na rogu”) i ożywioną **conversation de deux femmes** („rozmowę dwóch kobiet”), które idą w przeciwną niż Ty stronę.

Kiedy tak słuchasz francuskiego dookoła, możesz mieć wrażenie, że niektóre słowa i zwroty wracają w każdym zdaniu. Ucho Cię nie myli! Czas na podręczny słowniczek wyrażań, bez których ani rusz.

Gdybym miała wybrać **jeden najważniejszy francuski zwrot** na pierwszy spacer, byłby to zdecydowanie:

Je voudrais... – Chciałbym / chciałabym...*

* Większość francuskich zdań jest identyczna dla mówiącej kobiety i mówiącego mężczyzny. Dlatego w polskich tłumaczeniach przeplatały formy męsko- i niemęskoosobowe.

Najważniejszy z kilku powodów:

- jest grzeczny, bo w tak zwanym trybie przypuszczającym (więc bardziej uprzejmy od **je veux** – „chcę”);
- jest uniwersalny – bo mogą go używać osoby dowolnej płci;
- jest wygodny, bo po tym zwrocie wstawiasz dowolny bezokolicznik i zdanie – gładkie jak powierzchnia świeżo upieczonego makaroniku – gotowe!

Je voudrais payer. –
Chciałbym zapłacić.

Je voudrais manger une soupe à l'oignon. –
Chciałabym zjeść zupę cebulową.

Je voudrais acheter des timbres, monsieur. –
Chciałabym kupić znaczki, proszę pana.

Je voudrais prendre ce macaron, s'il vous plaît. –
Chciałbym ten makaronik.

Je voudrais me renseigner, s'il vous plaît. –
Chciałabym zasięgnąć informacji.

Je voudrais déclarer un vol. –
Chciałabym zgłosić kradzież.

Je voudrais parler français. –
Chciałabym mówić po francusku.

Je voudrais danser avec toi toute la nuit. –
Chciałabym tańczyć z tobą całą noc.

Cóż, różne mamy marzenia i potrzeby, ale wypowiadając je na głos, zawsze warto zacząć od **je voudrais**.

Czasownikiem o wielkiej mocy jest też **prendre**. Tylko spójrz, ile ma znaczeń: „brać”, „jechać”, „umówić się na wizytę”, „dowiedzieć się, co u kogoś słysząc”... Taki czasownik nazywamy **passer-partout**, dosłownie: „przechodzi wszędzie”. Można nim wyrazić mnóstwo czynności, a jego sens będzie zależeć od dopełnienia, czyli tego, co po czasowniku. Spójrz:

Je vais prendre le train. –

Pojadę pociągiem.

Je vais prendre un steak frites, s'il vous plaît. –

Wezmę stek z frytkami. (W sensie: zamówię, poproszę.)

Je vais prendre un allongé. – Poproszę americano.

(To espresso z dodatkiem gorącej wody Francuzi nazywają dosłownie „przedłużonym”).

Je vais prendre deux croissants. –

Wezmę dwa croissantsy.

Je vais prendre l'ascenseur. – Pojadę windą.

Je vais prendre un rendez-vous médical. –

Umówię się do lekarza.

Je vais prendre de ses nouvelles. –

Dowiem się, co tam u niej / u niego słysząc.

To tylko kilka zastosowań czasownika **prendre**. W zdaniach widzisz go w konstrukcji gramatycznej, którą nazywamy **futur proche**, czyli czasem przyszłym bliskim. Dosłownie: „ja idę wziąć”, „ja idę wypić”. Gramatykę zostawmy jednak nieco z boku, bo czas na zdania o wielkiej przydatności.

Założę się o **un croissant**, że czasownik **prendre** coś Ci przypomina. Podstawowe zdanie każdego początkującego frankofila to przecież **je ne comprends pas** – „nie rozumiem”. **Comprendre**, czyli „rozumieć”, to **prendre** z tak zwanym przedrostkiem. W każdym języku słowa bawią się w takie przebieranki – na przykład nasze „skoczyć” słysząc i w „podskoczyć”, i w „zaskoczyć”. Zdanie **je ne comprends pas** to wspaniały wzór zdania przeczącego. Bo czasem po prostu trzeba powiedzieć:

Non, merci. –

Nie, dziękuję.

Je ne peux pas. –

Nie mogę.

Je n'ai pas le temps. –

Nie mam czasu.

Ça ne m'intéresse pas. –

To mnie nie interesuje.

Je ne veux pas. –

Nie chcę.

Je ne veux pas le manger. –

Nie chcę tego jeść.

Je ne sais pas. –

Nie wiem.

Je n'ai pas envie. –

Nie mam ochoty.

Je n'en ai pas besoin. –

Nie potrzebuję tego.

Już nie **je ne comprends pas** – przerabiając kolejne lekcje tej książki, coraz częściej będziesz popisywać się znajomością francuskiego. Poniższe słowa i zwroty pomogą Ci od początku mieć coś do powiedzenia i trafić prosto we francuskie serce!

C'est tout. –

To wszystko.

Merci, c'est très gentil. –

Dziękuję, to miłe. (Kiedy ktoś przytrzyma Ci drzwi albo... skomplementuje Twój francuski.)

Je vous en prie. –

Proszę. (Użyj tego, kiedy w Twoją stronę padnie słowo **merci**.)

Excusez-moi. –

Przepraszam. (Zadziała także w celu zwrócenia na siebie uwagi.)

C'est vrai ! –

To prawda!

Excusez-moi, l'addition s'il vous plaît. – Przepraszam, proszę o rachunek.

Toutes mes excuses. – Bardzo przepraszam. (Dosłownie: „wszystkie moje przeprosiny”. Ładne!)

Pas de soucis. – Nie ma problemu.

Bien sûr. – Oczywiście.

Volontiers. – Chętnie

Encore une fois. – Jeszcze raz.

Pourquoi pas ? – Dlaczego nie?

Avec plaisir. – Z przyjemnością.

J'adore ! – Uwielbiam!
(Wyraz najwyższej aprobaty.)

Naucz się tego na udany start we francuskie konwersacje. Żeby nie było to tylko żmudne wkuwanie, spróbuj umilić sobie naukę skojarzeniami. Na przykład zwrot **volontiers** brzmi jak „wolontariusz”, prawda? Dlatego wyobraź sobie, że jakiś proaktywny młodzieniec z identyfikatorem na szyi krzyczy: **Volontiers !** Mózg kocha takie połączenia!

Jeśli natomiast o żadnych konwersacjach nie ma mowy, bo robi się groźnie, pamiętaj o zwrotach takich jak:

J'ai besoin d'aide. – Potrzebuję pomocy.

Aidez-moi. – Proszę mi pomóc.

Au secours ! – Na pomoc!

Allez-vous-en ! – Proszę stąd iść!

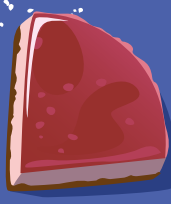
Va-t'en ! – Idź sobie!

Dégage ! – Spadaj!

Appelez les pompiers. – Zadzwońcie po pogotowie.

Ile nowości! Twoja głowa pewnie szumi jak procesor komputera, kodując wyrażenia. Coś mi mówi, że trzeba się trochę posilić, dlatego zapraszam na deser. A w zasadzie... trzy desery!

Te trzy wyrażenia przydadzą Ci się nie tylko na początku nauki.

W naszym języku miłości, raperów i serów czasownik „zaczynać się” nie łączy się z zaimkiem zwrotnym. Innymi słowy, „zaczynać się” to **commencer** – bez **se** („się”). Tę regułę pomoże Ci zapamiętać tytuł pewnego programu. Na kanapie **Ça commence aujourd'hui** („To zaczyna się dziś”) Faustine Bollaert wysłuchuje czasem dramatycznych, ale zawsze inspirujących historii zaproszonych gości.

„Zaczynać coś robić” to zwrot **commencer à faire quelque chose**. Właśnie z przymikiem **à**. Dlaczego nie **de**? Dlatego że litera „a” ZACZYNA alfabet!

Jeśli coś wyjątkowo silnie działa Ci na nerwy, spodoba Ci się zwrot **ça commence à me taper sur le système**, dosłownie: „to zaczyna mi walić na system”. Wszak nasz najcenniejszy system to układ nerwowy!

Mais ces embouteillages, c'est pas possible ! Ça commence à me taper sur le système, là. – Te korki to jest coś niemożliwego! Zaczyna mi to już działać na nerwy, no.

Synonimem wyrażenia **commencer à faire quelque chose** jest zwrot **se mettre à faire quelque chose**, dosłownie: „włożyć się do robienia czegoś”. Niesamowita determinacja!

J'aimerais me mettre à courir, comment faire ? – Chciałbym zacząć biegać, jak to zrobić?

Comment se mettre à la lecture ? – Jak zacząć czytać?

Jednak nie samymi deserami żyje człowiek – przyda się też coś konkretnego. Węch nieomylnie prowadzi Cię ku witrynie niewielkiego sklepiku opatrzonego szyldem **boulangerie**. To „piekarnia”. Bo nie ma chyba nic bardziej francuskiego niż **une baguette** („bagietka”) w ręce. Czas na pierwszy prawdziwie francuski gest – oderwij jeden z końców bułki, tak zwany **croûton** (tak nazywają go na północy Francji) albo **quignon** (tak koniuszek określa się na południu).

Wgrzyź się w pieczywo i we francuski tekst jednocześnie. To może być Twoje pierwsze spotkanie z dłuższą francuską formą. Aby nieco je uprzyjemnić, obok każdego francuskiego zdania znajdziesz jego polskie tłumaczenie. Dzięki temu unikniesz konieczności sprawdzania nowych wyrazów w słowniku. We francuskim tekście na **fioletowo** zaznaczyłam słowa, które już pojawiły się w tym rozdziale. **Różowy** kolor oznacza słowo, które z całą pewnością już skądś znasz.

Voilà une boulangerie.

L'odeur est magnifique.

Des baguettes, des croissants, des pains au chocolat...

Ça sent bon !

Entre et attend ton tour.

C'est une bonne idée de commencer chaque conversation en français par un bonjour.

Ça peut paraître évident, mais je t'assure, les gens l'oublient !

« Bonjour », « bonsoir », « merci », « au revoir »...

Voilà les bases pour parler français.

Ça fait partie du savoir-vivre.

Si tu fais une erreur ou un faux pas, dis :

« excusez-moi ».

Un « excusez-moi », c'est aussi une bonne idée pour commencer une conversation.

Par exemple : « Excusez-moi, les fromages, s'il vous plaît ? ».

Voilà les bases. Les fondements.

C'est comme compter « un », « deux », « trois », « quatre », « cinq ».

C'est comme savoir que la capitale de la France, c'est Paris, et que la capitale de la Pologne, c'est Varsovie.

Oto piekarnia.

Zapach jest wspaniały.

Bagietki, rogaliki, bułeczki z czekoladą...

Pięknie pachnie!

Wejść i poczekać na swoją kolej.

Dobrym pomysłem jest rozpoczynanie każdej rozmowy po francusku od „dzień dobry”.

To może wydawać się oczywiste, ale zapewniam cię, ludzie o tym zapominają!

„Dzień dobry”, „dobry wieczór”, „dziękuję”, „do widzenia”...

Oto podstawy, żeby mówić po francusku.

To jest część dobrych obyczajów.

Jeśli zrobisz błąd albo popełnisz gafę, powiedz:

„przepraszam”.

„Przepraszam” to też dobry pomysł na początek rozmowy.

Na przykład: „Przepraszam, gdzie znajdę sery?”.

To baza. Fundamenty.

To jak liczenie „jeden”, „dwa”, „trzy”,

„cztery”, „pięć”.

To jak wiedzieć, że stolicą Francji jest Paryż, a stolicą Polski – Warszawa.

FRANCUSKI ze ŚWIATA

W Belgii bagietkę kupisz, prosząc
o **un pain français**, dosłownie:
„chleb francuski”.

Mes félicitations ! („Moje gratulacje!”) To już całkiem długi tekst. Jak się czujesz po lekturze? Ja przybijam Ci piątkę. Twój apetyt na francuski ogromnie mi imponuje. Po takim spotkaniu z tekstem dobrym pomysłem może okazać się podsumowanie wykonanej pracy w trzech krótkich ćwiczeniach. „Ćwiczenie” to po francusku **une activité** – od **activer**, czyli „uruchomić”. Jak znalazł!

Wypisz z tekstu powyżej...

- dwa słowa, których warto używać każdego dnia → ,
- dwie nazwy krajów → ,
- dwa liczebniki → ,
- dwa słowa na powitanie → ,
- dwa słowa lub określenia czegoś, co jest „podstawą” → ,
- dwa terminy na coś, czego lepiej nie popełniać → ,
- dwie nazwy miast → ,
- dwa czasowniki w trybie rozkazującym (jak „zrób”, „zjedz”, „powiedz”) → ,
- dwa rzeczowniki rodzaju żeńskiego (czyli takie, które mają rodzajnik **une** albo **la**) → ,
- dwa rzeczowniki rodzaju męskiego (czyli takie, które mają rodzajnik **un** albo **le**) → ,

Jak to powiedzieć po francusku? Rzeczowniki spróbuj zapisać od razu z towarzyszącym im rodzajnikiem. Dla ułatwienia kolejność punktów ćwiczenia odpowiada kolejności pojawiania się słów w tekście.

1. piekarnia → ____	3. bagietki → ____
2. zapach → ____	4. pomysł → ____

5. mówić →
6. dobre obyczaje →
7. błąd →
8. gafa →
9. liczyć →
10. wiedzieć →

Jedno słowo z każdego zestawu nie pasuje do pozostałych – kategorią, rodzajem, liczbą, funkcją w zdaniu... Wykreśl intruza.

1. *un pain au chocolat* – *un croissant* – *un faux pas*
2. *trois* – *fois* – *cinq*
3. *une idée* – *une erreur* – *un faux pas*
4. *Cracovie* – *Varsovie* – *Paris*
5. *les bases* – *les capitales* – *les fondements*
6. *bonsoir* – *savoir* – *parler*
7. *des baguettes* – *un pain au chocolat* – *des conversations*
8. *magnifique* – *évident* – *compter*
9. *bonjour* – *au revoir* – *bonsoir*
10. *une odeur* – *un fromage* – *une boulangerie*

Francję nazywa się „krajem serów” nie bez powodu. Źródła mówią o ponad 370 gatunkach tego szlachetnego wyrobu – to więcej niż dni w roku! Bramą do serowego świata są tak zwane *crèmeries*, czyli „sklepy z nabiałem”, w których doświadczeni specjaliści, zwani

fromagers, zaproponują Ci rodzaj serowej rozkoszy odpowiadający wymaganiom Twojego podniebienia. Pamiętaj, żeby sery degustować, zachowując kolejność od najmniej aromatycznego do najbardziej dojrzałego.

Nawet te pierwsze, na pozór banalne francuskie wyrażenia udzielają nam ważnych lekcji. Słowa: *jour* („dzień”), *soir* („wieczór”), *appétit* („apetyt”), *voyage* („podróż”) – to rzeczowniki rodzaju męskiego. Wiemy to, bo w zwrotach towarzyszy im przymiotnik *bon* („dobry”). Słowom rodzaju męskiego tylko te trzy litery „przykleją się” z przodu.

bonjour – dzień dobry *bonsoir* – dobry wieczór *bon appétit* – smacznego *bon voyage* – dobrej podróży

Bonjour i *bonsoir* są tak często używane, że aż zrosły się w pojedyncze słowa!

Z kolei rzeczowniki, które kończą się na *-ée* albo *-tion*, są rodzaju żeńskiego, dlatego dostaną w pakiecie słowo *bonne* („dobra”). Te zwroty bez wyjątku będą składać się z dwóch wyrazów.

bonne journée –
miłego dnia

bonne soirée –
miłego wieczoru

bonne continuation –
powodzenia na dalszej
drodce

bonne dégustation –
drugi sposób na „smaczno”
(dosłownie: „dobrej degustacji”)

Przeciwieństwem **bon** jest słowo **mauvais** („zły”), a w wersji żeńskiej **mauvaise** („zła”). Skojarz to sobie z nazwą podparyskiej miejscowości i lotniska **Beauvais**. I zapamiętaj, że lądowanie na **Beauvais** to niestety **une mauvaise idée** („zły pomysł”). Miasteczko jest daleko od Paryża. To, co zaoszczędzisz na bilecie na samolot, zostawisz zatem w Uberze...

Tematem konwersacji, której zaraz się przysłuchasz, są początki nauki języka obcego. Świetnie się składa – pojawi się w niej mnóstwo słów, które będą Cię interesować. Tutaj poradzisz sobie już bez tłumaczenia zdanie po zdaniu. Nowe słowa znajdziesz w kolorowych polach po prawej stronie tekstu.

Alors moi, je voudrais commencer à apprendre l'espagnol, tu vois.
Mais commencer à apprendre une langue est un challenge.
Tout est nouveau, quoi !
Premièrement, les mots. C'est quoi un mot ?
Bah, un mot, c'est par exemple « français », « voyage », « langue ». Dans le dictionnaire, il y a beaucoup de mots, d'accord ? Tu comprends le mot « mot » ? Bah, trop cool !

Puis, on a des expressions, hein.
Une expression, ça peut être deux, trois, quatre mots qui fonctionnent ensemble.
« Bon appétit ! » en est un exemple. Ou bien : « je t'aime ».
Ou encore : « en faire tout un fromage ». Une expression très française, tu ne trouves pas ?
Une expression qui est vraiment nécessaire en France, c'est « s'il vous plaît ». À mettre à la fin de chaque question !

apprendre – uczyć się
espagnol – hiszpański
tu vois – widzisz, wiesz
nouveau – nowe
premièrement – po pierwsze
un mot – słowo
dans le dictionnaire – w słowniku
beaucoup de – dużo
bah – wtrącenie w stylu naszego „no”

puis – następnie
on a – mamy
une expression – wyrażenie
hein – co nie (?)
être – być
fonctionner – działać
ensemble – razem
ou bien – albo
ou encore – albo jeszcze
en faire tout un fromage – robić z igły widły (dosłownie: „robić z tego cały ser”)
tu trouves pas – nie uważasz (?)
vraiment – naprawdę
nécessaire – potrzebny
à la fin – na końcu

Et bien sûr, la star : la prononciation. Des règles, des exceptions, des exemples. Apprendre tout ça, ça prend pas mal de temps, quoi. Les mots, les expressions, la prononciation... Beaucoup d'éléments ! Il est donc normal de stresser et d'avoir le trac. Le trac ? Bah, c'est quelque chose que les acteurs ont parfois avant de monter sur scène.

Mais rappelle-toi : « Un voyage de mille kilomètres commence toujours par un premier pas ! ». C'est pas moi, c'est une citation de Lao Tseu.

En tout cas, merci pour le café !

- bien sûr** – oczywiście
- la prononciation** – wymowa
- une règle** – reguła
- pas mal de temps** – całkiem dużo czasu (dosłownie: „nieźle czasu”)
- donc** – zatem, więc
- avoir le trac** – mieć tremę
- quelque chose** – coś
- monter sur scène** – wyjść na scenę
- mille** – tysiąc
- en tout cas** – w każdym razie

ROZKMINY Z WITRYNY

Przymiotnikiem **nouveau** („nowy”) określisz to, co we francuskim jest rodzaju męskiego, na przykład **un nouveau vêtement** („nowe ubranie”). Dla rzeczowników rodzaju żeńskiego zarezerwowana jest forma **nouvelle** („nowa”). Właśnie to słowo często zobaczysz napisane małym druczkiem przy dużych ogłoszeniach o promocjach:

- **soldes** – wyprzedaż;
- **tout à -50%** – wszystko za połowę ceny;
- **sauf nouvelle collection** – oprócz nowej kolekcji.

Za wszystkie kawiarniane przyjemności (może oprócz podsłuchiwania w celach edukacyjnych) trzeba w końcu zapłacić. W tym rozdziale nauczę Cię **liczebników od 0 do 10**. Akurat, żeby poprosić o dwie kawy czy stolik dla czterech osób!

zéro – zero

un – jeden

deux – dwa

trois – trzy

quatre – cztery

cinq – pięć

six – sześć

sept – siedem

huit – osiem

neuf – dziewięć

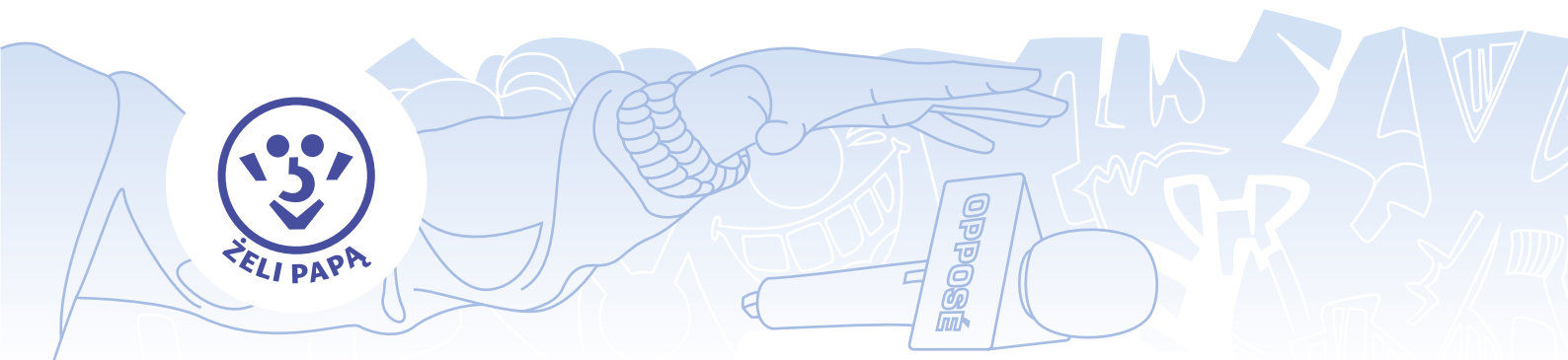
dix – dziesięć

Dobrym pomysłem jest uczenie się liczebnika od razu z jakimś towarzyszącym mu rzeczownikiem. W zdaniu obok **zéro** czy **cinq** usłyszysz przecież coś więcej. Na przykład:

zéro degrés – zero stopni
un café – jedna kawa
deux personnes – dwie osoby
trois étages – trzy piętra
quatre verres – cztery kieliszki
cinq étoiles – pięć gwiazdek

six assiettes – sześć talerzy
sept minutes à pied – siedem minut pieszo
huit pages – osiem stron
neuf euros – dziewięć euro
dix pour cent – dziesięć procent

Lepiej zaprzyjaźnij się z „jedyneką”. **Cokolwiek masz, kupujesz, zamawiasz, wybierasz, nosisz, a jest tego jedna sztuka, musisz o tej ilości i tak poinformować.** W polskim to niepotrzebne, we francuskim – niezbędne!

Je vais prendre un café et un croissant. –
 Wezmę kawę i rogalik.

J'ai un chien. –
 Mam psa.

Elle a un petit ami. –
 Ona ma chłopaka.

Jedynka to jedyny liczebnik, który będzie miał swój rodzaj żeński. Każdy rzeczownik, jaki znajdziesz w słowniku opatrzony skrótem **f**, czyli **féminin** („żeński”), musisz ozdobić słowem **une**, jeśli masz tego jedną sztukę albo wspominasz o tym po raz pierwszy.

Je vais prendre une tarte au citron. –
 Wezmę tartę cytrynową.

Je vais faire une escale à Paris. –
 Będę przesiadać się w Paryżu.

« C'est une chanson qui nous ressemble. » –
 „Ta piosenka brzmi jak my” (To Jacques Brel i jego **Les Feuilles mortes** – „Jesienne liście”).

Ciekawostka! Liczebniki **cinq**, **six**, **huit** oraz **dix** tracą ostatnią głoskę, jeśli następujące po nich słowo zaczyna się spółgłoską. Dlatego **six euros** („sześć euro”, **x** udźwięcznia się do [z]), ale już **six personnes** („sześć osób”, **six** wymawiane jak [si]). Nie ma na liczebniki innej rady niż cierpliwa praktyka, dlatego będziemy je ćwiczyć małymi porcjami w niemal każdej lekcji.

Zobacz, ile rozmaitych słów i konstrukcji mamy we francuskim, żeby opisać różnie rozumiany początek.

l'arrivée – przyjazd
une bande-annonce – zwiastun
un début – początek
un débutant – początkujący
un décollage – start samolotu
un départ – odjazd, start
une entrée – przystawka
une étincelle – iskra
la naissance – narodziny
je suis né – urodziłem się
je suis née – urodziłam się
une nouveauté – nowość

une ouverture – otwarcie
pas à pas – krok po kroku
les préliminaires – gra wstępna
premier – pierwszy
première – pierwsza
le printemps – wiosna
3, 2, 1... C'est parti ! – 3, 2, 1... Start!
À vos marques, prêts ? Partez ! – Na miejsca, gotowi? Start!
Vas-y, fonce ! – Dajesz!
Foncez ! – Jazda, do przodu!
On y va ! – Jedziemy!

Zeskanuj kod obok i posłuchaj fragmentu filmu. Marion Caméléon opowiada o tym, jak nauczyć się robić makijaż. **Jakie słowa związane z początkiem jesteś w stanie wyłapać?** **Zaznacz je w tekście.** Moje propozycje znajdziesz w kluczu odpowiedzi do tego rozdziału.

Vous débutez en maquillage, vous savez pas comment vous y prendre, vous êtes perdus entre toutes les étapes...

Est-ce qu'on fait son teint avant ? Est-ce qu'on fait son teint après ? Par quoi on commence pour le maquillage des yeux ? Quel pinceau il faut utiliser ? Comment il faut faire ? Quels outils il faut que j'aie ? Quels produits ?

Bref, vous êtes perdus. Cette vidéo est faite pour vous ! Je vais vous expliquer pas à pas comment on construit un maquillage en dix étapes. Alors dix étapes, ça peut paraître beaucoup, mais je vous assure : c'est (...) un maquillage complet. Il y a dix étapes à connaître, donc prenez vos petits calepins, prenez des notes et on va commencer tout de suite !

To był intensywny pierwszy spacer. Dużo słów, dużo konstrukcji, dużo nowości! Żeby je wszystkie utrwalić, zachęcam Cię do zrobienia kolejnych **activités**. Bo głowa najskuteczniej uczy się w działaniu.

Wpisz odpowiednie francuskie słowo w lukę.

au revoir – bon voyage – excusez-moi

salut – amitiés – bienvenue – bonsoir

1. **Bonjour** to „dzień dobry”, a „dobry wieczór” to...?
2. Jakimi słowami życzymy „udanej podróży”?
3. Które słowo jest francuskim odpowiednikiem „witamy”?
4. Którym słowem prześlesz pozdrowienia?
5. „Przepraszam” to dosłownie „wybaczcie mi”, czyli...?
6. Jakie słowo rzucić na powitanie do znajomego?
7. Na pożegnanie powiesz „do ponownego widzenia”, czyli...?

Z podsłuchanej konwersacji z „Przy stoliku obok” wybierz słowa będące odpowiednikami polskich zwrotów, które wypisałam poniżej. Żeby było Ci łatwiej, ułożyłam je w kolejności występowania słów w tekście.

1. uczyć się →	9. gwiazda →
2. język →	10. wymowa →
3. wyzwanie →	11. reguły →
4. słownik →	12. wyjątki →
5. funkcjonują, działają →	13. przykłady →
6. smacznego →	14. trema →
7. kocham cię →	15. pamiętaj →
8. ser →	16. cytat →

9. gwiazda →
10. wymowa →
11. reguły →
12. wyjątki →
13. przykłady →
14. trema →
15. pamiętaj →
16. cytaty →

Jak to powiedzieć po francusku?

1. zero procent →	6. dwie gwiazdki →
2. trzy kawy →	7. osiem osób →
3. sześć pięter →	8. siedem kieliszków →
4. dziesięć stron →	9. cztery euro →
5. jedna bagietka →	10. pięć talerzy →

W każdym wyrazie jest jakaś literówka. Popraw ją, przepisując całe słowo.

1. françai →	6. par exemple →
2. beacoup →	7. une regle →
3. importamt →	8. quelqu chos →
4. premierrement →	9. pronociation →
5. vremant →	10. toujour →

Premier czy première? Kierując się francuskim rodzajem rzeczownika, wybierz odpowiednią dla niego formę przymiotnika.

1. <i>la</i> _____ <i>fois</i> – pierwszy raz	7. <i>le</i> _____ <i>croissant</i> – pierwszy rogalik
2. <i>le</i> _____ <i>amour</i> – pierwsza miłość	8. <i>la</i> _____ <i>baguette</i> – pierwsza bagietka
3. <i>le</i> _____ <i>café</i> – pierwsza kawa	9. <i>le</i> _____ <i>croûton</i> –
pierwszy koniuszek bagietki
4. <i>le</i> _____ <i>faux pas</i> – pierwsza gafa	10. <i>le</i> _____ <i>rendez-vous médical</i> –
pierwsza wizyta u lekarza
5. <i>la</i> _____ <i>nuit</i> – pierwsza noc	
6. <i>la</i> _____ <i>chose</i> – pierwsza rzecz	

Wykorzystując zdania z lekcji, przetłumacz zdania.

1. Proszę o rachunek. →
_____	6. Nie mam czasu. →
_____
2. To mnie nie interesuje. →
_____	7. Chciałabym mówić po francusku. →
_____
3. Chciałabym kupić słownik, proszę pana. →
_____	8. Nie mogę. →
_____
4. Nie chcę tego jeść. →
_____	9. Dziękuję, to miłe. →
_____
5. Chciałabym zasięgnąć informacji. →
_____	10. Jeszcze raz. →
_____

Połącz francuskie i polskie wyrażenia w pary.

1. <i>excusez-moi</i>	a. gafa, wpadka
2. <i>voilà</i>	b. przepraszam
3. <i>savoir-vivre</i>	c. już
4. <i>faux pas</i>	d. stolica
5. <i>un</i>	e. zasady właściwego zachowania
6. <i>deux</i>	f. turysta
7. <i>trois</i>	g. proszę, oto
8. <i>déjà</i>	h. trzy
9. <i>un touriste</i>	i. dwa
10. <i>une capitale</i>	j. jeden

Podaj francuski odpowiednik czasownika...

1. kupować →	6. rozumieć →
2. zamówić (na przykład danie w restauracji) →	7. zaczynać (oba zwroty) → 1. _____, 2. _____
3. zgłosić kradzież →	8. mieć przesiadkę →
4. tańczyć →	9. mieć tremę →
5. umówić się do lekarza →	10. działać →

Trzy wyrażenia, które po prostu musisz mieć zawsze pod ręką.

